

vestlandsindeks™

KVARTALSVIS FORVENTNINGSINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGSLIV

Full sommer i Vestlands- økonomien

STØRSTE OPPGANG NOENSINNE

Resultatindeksen viser den kraftigste oppgangen fra ett kvartal til det neste i andre kvartal. Også forventningsindeksen viser høyeste nivå siden 2. kvartal 2013.

ØKTE INVESTERINGER

43 % av bedriftene med mer enn 50 % av omsetningen i olje- og gass relatert virksomhet melder om økte investeringer siste tre måneder, mot 17 % i første kvartal.

TOLLBARRIERER KAN SKAPE UTFORDRINGER

21 % av bedriftslederne melder at økte tollbarrierer i svært eller ganske stor grad vil skape problemer i sin bedrift.

Fakta om Vestlandsindeks

Vestlandsindeks er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012. Dette er den 26. utgaven av Vestlandsindeks, og undersøkelsen ble gjennomført blant 700 bedrifter i perioden 7. til 28. mai 2018.

Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal og 100 i Sogn og Fjordane. Respondentene blir spurt om viktige indikatorer som blant annet etterspørsel, sysselsetting, investering og markedsutsikter de tre foregående månedene og

hvordan de forventer at utviklingen skal bli neste halvår. Vestlandsindeks kan være mellom 0 og 100. Et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme. For andre kvartal 2018 viser Vestlandsindeks en resultatindeks på 64 og en forventningsindeks på 68,2. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedssituasjonen de siste tre måneder mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedssituasjonen de neste seks måneder. Tilsvarende tall for andre kvartal 2017 var 60,9 og 62,3.

Full sommer i Vestlands- økonomien

Etter to kvartaler med signaler fra forventningsindeksen om at veksten ville tilta, realiserer dette seg i Vestlandsindeksen 2/2018 ved den største oppgangen i resultatindeksen i Vestlandsindeksens historie. Oppgangen er bred, og viser seg på tvers av næringsgrupper. Særlig positivt er bidraget fra bygg- og anleggsnæringen, og petroleumsrelaterte virksomheter.

Forventningsindeksen fortsetter den positive utviklingen fra de to foregående kvartaler, og det er dermed ingenting som tyder på at veksten på Vestlandet vil avta med det første. Næringsgruppene «bygge- og anleggsvirksomhet» og «industri, kraft og oljeutvinning» melder begge om rekordhøy forventningsindeks og legger sammen med «overnatting- og serveringsvirksomhet» mye av grunnlaget for den solide oppgangen.

Økende etterspørsel gjør at stadig flere bedrifter melder om kapasitetsutfordringer. Dette har bidratt til at sysselsettingsveksten har tatt seg opp på Vestlandet. Vi er trolig nær full sysselsetting på Vestlandet.

Flere bedrifter melder om økte lønnskostnader og det er nå like mange bedrifter som før oljebremsen som melder om kapasitetsproblemer hvis etterspørselen øker ytterligere. I kombinasjon med økende lønnsomhet og gode framtidssikter har investeringslysten kommet tilbake, og legger med det grunnlaget for videre vekst for vestlandsbedriftene.

Økt vekst ute, sammen med stigende oljepris og svak krone bidrar til å skape mer aktivitet og knapphet på kvalifisert arbeidskraft. Men trusselen om økte tollbarrierer skaper også en frykt blant Vestlandske eksportbedrifter. Det er særlig bedrifter som eksporterer til USA og Asia som opplever økt usikkerhet. Nesten halvparten av bedriftene som eksporterer til USA eller Asia venter store økonomiske utfordringer dersom det oppstår økte tollbarrierer.

Vestlandsindeks 2/2018*

* Forventningsindeksen er skjovet to kvartaler fram for bedre illustrere sammenhengen mellom Vestlandsbedriftenes opplevelse av markedssituasjonen de siste tre måneder og forventninger til markedssituasjonen de neste seks måneder. Historisk har Forventningsindeksen vært en god ledende indikator for Resultatindeksen.

Resultat- og forventningsindeks

Resultatindeksen viser hvordan bedriftene på Vestlandet har opplevd den økonomiske situasjonen de siste tre måneder. I Vestlandsindeks 2/2018 stiger resultatindeksen til 64,0, opp fra 60,3 i første kvartal. Resultatindeksen utvikler seg i tråd med de positive signalene vi har sett fra forventningsindeksen de to foregående kvartalene, og når med det sitt høyeste nivå siden andre kvartal 2014, da oljeprisen fremdeles lå på 110 dollar fatet. De gode resultatene viser seg på tvers av vestlandsøkonomien, der alle næringsgrupper i utvalget unntatt «shipping, transport og lagring» viser positiv utvikling i resultatindeksen. Særlig næringsgruppene «overnatting- og serveringsvirksomhet», «varehandel, bilverksteder og annen tjenesteyting», «bygg- og anleggsvirksomhet» samt «industri, kraft og oljeutvinning» bidrar til den kraftige oppgangen. Den positive utviklingen viser seg igjen i samtlige av resultatindeksens underindekser, der både investeringer og etterspørsel når sitt høyeste nivå siden første kvartal 2013.

Forventningsindeksen viser hvilke forventninger vestlandsbedriftene har til den økonomiske situasjonen de neste seks måneder. Vestlandsindeks 2/2018 viser at den positive utviklingen i forventningsindeksen fra de to foregående kvartaler holder frem inn i andre kvartal, der den ender på 68,2, opp fra 67,1. Dette er forventningsindeksens høyeste nivå siden andre kvartal 2013, og tyder på at den positive trenden vi observerer i vestlandsøkonomien ikke vil gi seg med det første. Forventningsindeksene for «bygg- og anleggsvirksomhet» og «industri, kraft og oljeutvinning» når sine høyeste nivå i vestlandsindeksens historie, og er i lag med «overnatting- og serveringsvirksomhet» næringsgruppene med den kraftigste økningen.

«Jordbruk, skogbruk og fiske» er eneste næringsgruppe med nedjusterte forventninger for de neste seks månedene. Den økende optimismen viser seg igjen i forventningsindeksens underindekser, med økte forventninger til investeringer, etterspørsel og sysselsetting, mens lønnsomhetsforventningene ligger på samme nivå som ved forrige kvartal.

I tidligere Vestlandsindekser har vi sett hvordan bedrifter eksponert mot petroleumssektoren, i takt med kostnadsutt og stigende oljepris, har tettet gapet til bedrifter skjermet for sektoren etter oljeprisfallet i 2014. Vestlandsindeks 2/2018 viser at den positive trenden blant bedrifter med høy eksponering mot olje- og gass relatert virksomhet holder frem, der bedrifter med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og gass relatert virksomhet har en resultatindeks på samme nivå som før oljeprisfallet, da oljeprisen var om lag 35 dollar høyere enn dagens nivå.

Økt sysselsetting, som følge av økende aktivitet på sokkelen, og økte investeringer bidrar i særlig grad til oppgangen i resultatindeksen for petroleumsbedriftene. Hele 43 % av bedriftene med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet melder om økte investeringer de siste tre månedene, mot 17 % i første kvartal. Med økende oljepris har også etterspørsel og lønnsomhet i bransjen gått opp.

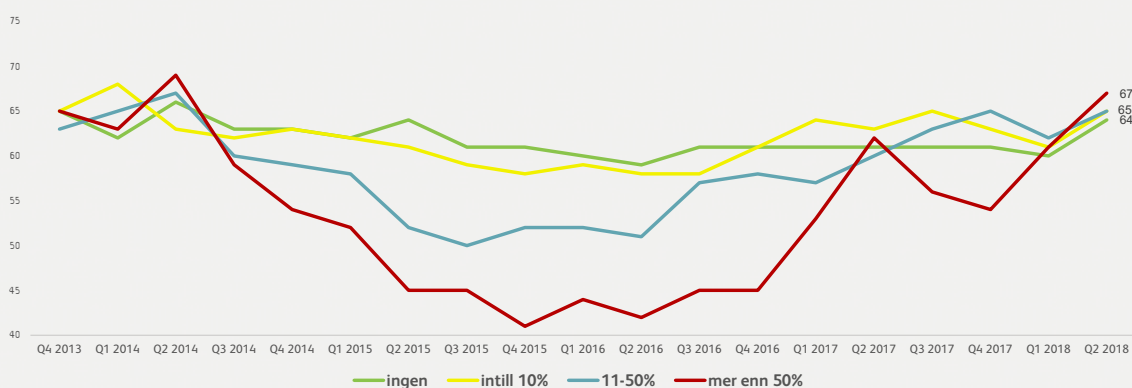
Samtidig viser Vestlandsindeks 2/2018 at petroleumsbedriftene nå får følge av resten av vestlandsøkonomien i den positive utviklingen. Bedrifter skjermet for næringen har en oppgang i resultatindeksen fra forrige kvartal fra 60 til 64. Dette er den første økningen

i resultatindeksen for bedrifter skjermet for petroleumsnæringen siden tredje kvartal 2016. Også bedrifter skjermet for petroleumssektoren melder om økning i investeringer, etterspørsel, lønnsomhet og sysselsetting.

Forventningsindeksen for andre kvartal øker for bedrifter både i, og utenfor petroleumsnæringen. Sysselsettingsforventningene er kraftig bidragsyter til dette. Netto andel bedrifter som forventer å øke antall årsverk de neste seks månedene er nå 48 % blant bedrifter med mer enn 50 % av omsetning i olje- og

gassrelatert virksomhet, og 30 % blant bedrifter skjermet for sektoren. Investeringsforventningene i petroleumssektoren går moderat tilbake fra forrige kvartals måling, konsistent med SSBs nedjusterte investeringstelling for petroleumsnæringen, mens investeringsforventningene blant bedrifter utenfor næringen går noe opp. Videre oppjusteres etterspørselsforventningene både i og utenfor petroleumsnæringen, og petroleumbedrifter venter fortsatt økende lønnsomhet.

Resultatindeks fordelt etter andel av omsetning i olje- og gassrelatert virksomhet

Sysselsetting

Resultatindeksens underindeks for sysselsetting går opp fra 51,6 i første kvartal til 53,9 i andre kvartal. Det samsvarer godt med økende sysselsettingsforventningene i tidligere Vestlandsindekser. Det tyder på at den positive veksten i sysselsettingen fra det kvartalsvis nasjonalregnskapet for 1. kvartal i år, vil fortsette.

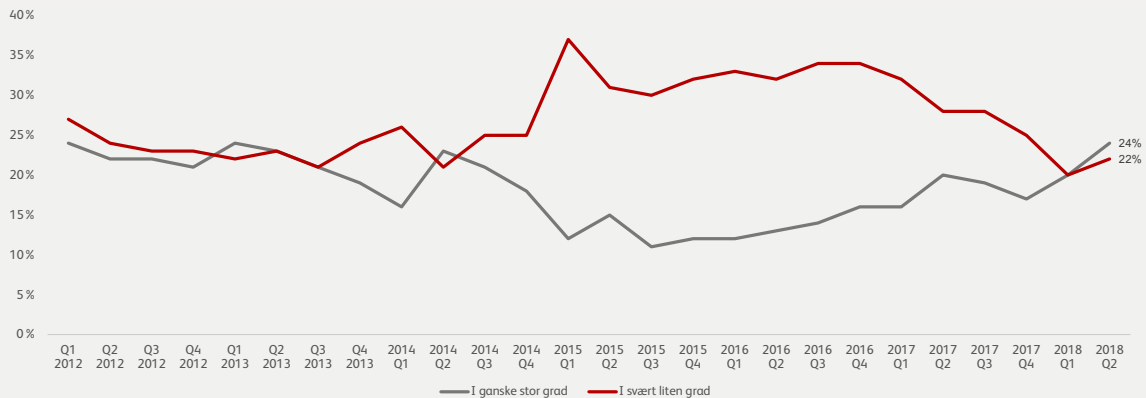
Fylkesvis er det bedrifter i Rogaland og Hordaland som i størst grad bidrar til den oppjusterte resultatindeksen for sysselsetting. De to sørligste vestlandsfylkene reverserer dermed forrige kvartals negative utvikling. Bedriftsledere i Møre og Romsdal melder også om økt sysselsetting, mens det i Sogn og Fjordane går i motsatt retning.

Det er særlig de store bedriftene med mer enn 50 ansatte, eller omsetning over 100 millioner, som bidrar til den økende sysselsettingen på Vestlandet. Behovet for arbeidskraft har meldt seg for bedrifter eksponert mot petroleumsnæringen, som nyter godt av økende oljepris og etterspørsel. Netto andel som har økt antall årsverk de tre siste månedene er 31 % blant bedrifter med mer enn 50 % av omsetning knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet, mot 22 % blant bedrifter skjermet for næringen. I tillegg til «industri og kraft», markerer «bygg- og anleggsvirksomhet» seg som

næringsgruppene med kraftigst vekst i sysselsettingen. Etter tre kvartaler med nedgang melder bygg- og anleggsbransjen nå om en rekordmåling i resultatindeksens underindeks for sysselsetting.

Stadig flere bedrifter melder at de vil ha vanskeligheter når det gjelder kapasitet dersom etterspørselen øker. Behovet for økt kapasitet bidrar til at forventningsindeksens underindeks for sysselsetting øker for tredje kvartal på rad. Vestlandsindeks 2/2018 viser at mindre bedrifter med under 50 millioner i omsetning nå har sysselsettingsforventninger på et høyere nivå enn bedrifter med mer enn 100 millioner i omsetning. Netto andel som forventer å øke antall årsverk de neste seks månedene er fremdeles høyest blant bedrifter med høy eksponering mot petroleumsnæringen, men de får nå følge av høyere sysselsettingsforventninger blant bedrifter uten tilknytning til næringen. De positive resultatene fra petroleumssektoren og store bedrifter ser nå altså ut til å dra med seg resten av vestlandsøkonomien og jobbveksten oppover.

I hvilken grad vil virksomheten ha vanskeligheter når det gjelder kapasitet, dersom etterspørselen øker?

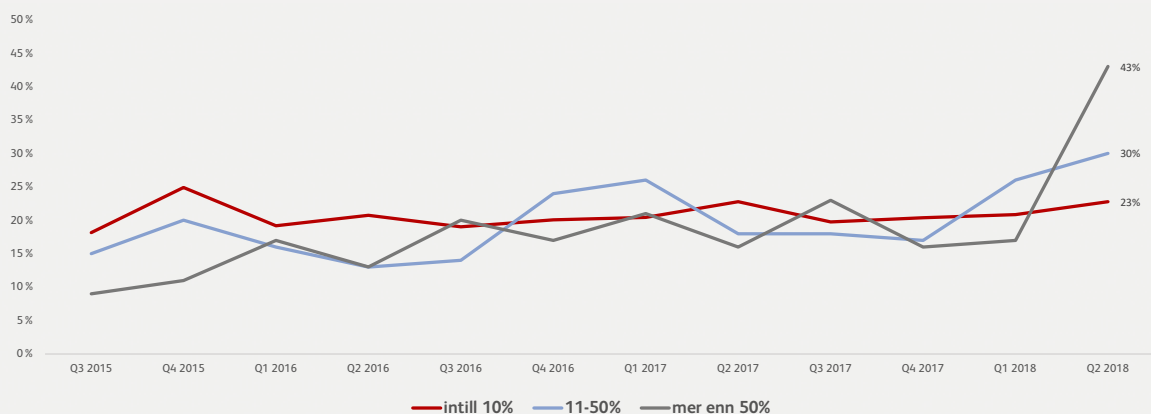
Investeringer

Resultatindeksens underindeks for investeringer går markant opp fra 55,0 til 57,1 og når sitt høyeste nivå siden første kvartal 2013. Mye av oppgangen kan tilskrives økte investeringer blant bedrifter med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet, der 43 % av bedriftene melder om økte investeringer de siste tre månedene, mot 17 % forrige kvartal. Investeringsnivået har tatt seg opp på tvers av bransjer, der «Shipping transport og lagring» er eneste næringsgruppe i utvalget med nedgang i investeringsindeksen

går opp fra 58,0 til 58,4. Det er stadig de største bedriftene som melder om de høyeste investeringsforventningene, på tross av at de har nedjustert seg fra forrige kvartals måling. Bedrifter med høy eksponering mot petroleumsnæringen nedjusterer også investeringsforventningene noe, mens bedrifter utenfor næringen forventer en moderat økning i investeringene. Investeringsforventningene faller for næringsgruppene «industri og kraft» og «shipping, transport og lagring», mens de resterende næringsgruppene i utvalget bidrar alle til å trekke de totale investeringsforventningene opp.

Forventningsindeksens underindeks for investeringer fortsetter den moderate økningen fra første kvartal og

Andel som har økt investeringer siste tre måneder mot andel av omsetning knyttet til olje

Utvikling i regionene

Vestlandsindeks 2/2018 viser en kraftig oppgang i resultatindeksen etter to kvartaler med moderat tilbakegang. Størst er oppgangen i Rogaland, som etter forrige kvartals tilbakegang har hentet seg kraftig tilbake og melder nå om en resultatindeks på tilsvarende nivå som ved oljeprisens glansdager. Bedriftsledere i Hordaland og Møre og Romsdal viser også til

svært positive resultater, mens Sogn og Fjordane går i motsatt retning og melder sin laveste resultatindeks i Vestlandsindeksens historie.

Det er også Rogalandsbedriftene som melder om de høyeste forventningene for det neste halvåret etter en betydelig oppgang i forventningsindeksen, tett fulgt av

bedriftene i Møre og Romsdal. Næringslivet i Hordaland melder om en moderert nedjustering i forventningsindeksen, mens Sogn og Fjordane opplever en kraftig korrigering etter forrige kvartals rekordmåling

Rogaland

Resultatindeksen for Rogaland har den kraftigste oppgangen dette kvartalet og ender på 66,3, opp fra 58,9. Dette er også den kraftigste oppgangen i resultatindeks for et fylke i Vestlandsindeksens historie. Rogaland er nå fylket med høyest resultatindeks og har sin høyeste måling siden fjerde kvartal 2012. Den positive utviklingen viser seg igjen i samtlige underindekser, der særlig økende etterspørsel og investeringer bidrar til de gode resultatene.

Forventningene blant rogalandsbidriftene for de neste seks månedene er også økende, og ender på 70 opp fra 66,3. Underindeksene for investeringer, lønnsomhet og etterspørsel går igjen oppover, etter forrige kvartals tilbakegang, mens sysselsetningsforventningene øker for tredje kvartal på rad.

Hordaland

Bedriftsledere i Hordaland rapporterer om gode tider, med oppgang i resultatindeksen fra 59,8 til 62,6. Oppgangen viser seg igjen i samtlige underindekser, der særlig etterspørsel og investeringer har hatt en positiv utvikling de to siste kvartalene.

På tross av god utvikling resultatindeksen faller forventningsindeksen i Hordaland moderat tilbake fra forrige kvartals måling, fra 67,3 til 66,7. Nedgangen er drevet av nedjusterte forventninger til etterspørsel og lønnsomhet, mens hordalandsbedriftene forventer positiv utvikling i investeringer og sysselsetting det neste halvåret.

Sogn og Fjordane

Sogn og Fjordane er igjen fylket som går mot strømmen blant vestlandsfylkene, der bedriftsledere i fjordfylket melder om den laveste resultatindeksen i Vestlandsindeksens historie, ned fra 64,0 til 59,2. Bedriftene melder om et betydelig fall i etterspørsel, lønnsomhet og sysselsetting, mens investeringer har gått noe opp.

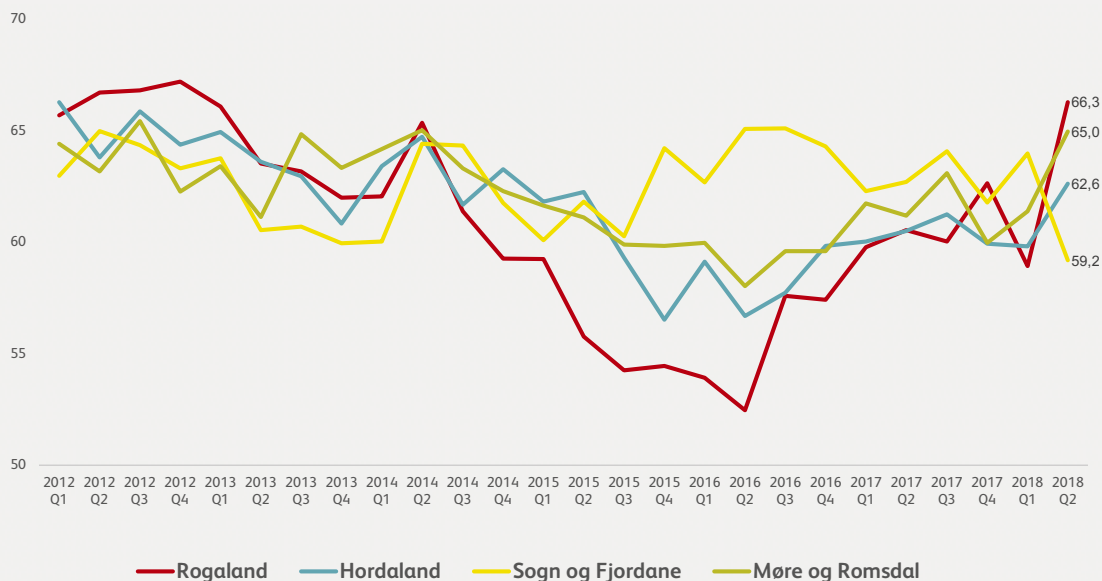
Også forventningsindeksen i Sogn og Fjordane faller kraftig fra rekordmålingen forrige kvartal på 69,7 til 65,6. Noe av nedgangen kan sees som en korreksjon for foregående kvartals kraftige oppgang. Samtidig ser vi at de nedjusterte forventningene viser seg igjen i samtlige underindekser, der særlig etterspørsel og investeringer faller kraftig tilbake.

Møre og Romsdal

Bedrifter i Møre og Romsdal melder om oppgang i resultatindeksen for andre kvartal på rad, og ender på 65, opp fra 61,4 forrige kvartal. Resultatindeksen når med det samme nivå som ved andre kvartal 2014. Særlig økt etterspørsel og lønnsomhet bidrar til de gode resultatene. Underindeksen for sysselsetting tar seg også opp, mens investeringene faller marginalt tilbake.

Forventningsindeksen for det nordligste vestlandsfylket tar seg også kraftig opp, og tangerer med det rekordmålingen fra andre kvartal 2013 på 69,1, opp fra 66,8 forrige kvartal. Også for forventningsindeksen er det etterspørsel og lønnsomhet som i størst grad bidrar til den positive utviklingen i Møre og Romsdal. Sysselsetningsforventningene er også noe økende, mens investeringsforventningene faller noe tilbake.

Forventningsindeks for fylkene

VESTLANDSINDEKS.NO

